

Jo he servit
el rei d'Anglaterra

Bohumil Hrabal

Jo he servit
el rei
d'Anglaterra

Traducció de **Monika Zgustova**

Navoia

Primera edició

Octubre de 2022

Publicat a Barcelona per Editorial Navona SLU

Navona Editorial és una marca registrada de Suma Llibres SL

Aribau 153, 08036 Barcelona

navonaed.com

Direcció editorial Ernest Folch

Edició Laia Farrés

Disseny gràfic Alex Velasco i Gerard Joan

Maquetació i correcció Digital Books

Paper tripa Oria Ivory

Tipografies Heldane i Studio Feixen Sans

Distribució a Espanya UDL Libros

ISBN 978-84-19311-18-4

Dipòsit Legal B 10786-2022

Impressió Romanyà-Valls, Capellades

Imprès a Espanya

Títol original *Obsluhova! Jsem Anglického Krále*

© Bohumil Hrabal Estate, Zürich, Switzerland, 1971

Tots els drets reservats

© d'aquesta edició: Editorial Navona SLU, 2022

© de la traducció: Monika Zgustova, 1989

Navona dona suport al copyright i a la propietat intel·lectual. El copyright estimula la creativitat, produeix noves veus i crea una cultura dinàmica. Gràcies per confiar en Navona, comprar una edició legal i autoritzada i respectar les lleis del copyright, evitant reproduir, escanejar o distribuir parcialment o totalment qualsevol part d'aquest llibre sense el permís dels titulars. Amb la compra d'aquest llibre, ajudeu els autors i Navona a continuar publicant.

Índex

Un got de grosella	7
L'hotel Plàcid	49
Jo he servit el rei d'Anglaterra	89
...I no hi havia manera de retrobar el cap	145
Com em vaig convertir en milionari	191

UN GOT DE GROSELLA

Escolteu bé el que us diré ara.

Amb prou feines havia arribat a l'hostal Praga Ciutat Daurada que el patró em va estirar l'orella esquerra dient: Seràs el mosso del restaurant, entesos? Recorda, no has vist res, no has sentit res! Repeteix-ho! Vaig repetir doncs que en aquell restaurant no havia vist ni sentit res. Llavors el patró em va estirar l'orella dreta: Però grava't a la memòria que ho has de veure i sentir tot. Repeteix-ho! Sorprès, vaig repetir que ho veuria i ho sentiria tot. Així vaig començar. Cada dia a les sis ens feien reunir al menjador del restaurant per a una mena de revista de tropes: a una banda de la catifa hi havia el *maître*, els cambrers i jo, a l'extrem, petit com escau a un grum, i a l'altra banda s'hi plantaven els cuiners i les cambreres i les dones de fer feines i la dona de rentar plats, el patró passava enmig de nosaltres i comprovava si teníem les camises, els colls i el frac immaculats, si no ens faltava cap botó, si dúiem les sabates enllustrades, s'inclinava per ensumar si ens havíem rentat els peus i en acabat deia: Bon dia senyores, bon dia senyors... I des d'aquell moment no havíem de parlar amb ningú, els cambrers m'ensenyaven a embolicar els coberts amb un tovalló, em dedicava a netejar els cendrers i a la meva obligació de cada matí: rentar el recipient metàl·lic en el qual portava a vendre les salsitxes calentes a l'estació de tren; m'ho havia ensenyat el qui era el mosso abans que jo i que

havia deixat de ser-ho per convertir-se en cambrer; òndia! quantes vegades no va pregar que el deixessin continuar venent salsitxes a l'estació, jo ho trobava estrany, però més tard ho vaig comprendre i també vaig començar a frisar per poder passar al llarg del tren amb les salsitxes calentes. I és que no poques vegades cada dia em passava la història següent: servia a un viatger una salsitxa amb panet que costava una corona amb vuitanta, però el viatger tenia només un bitllet de vint o de cinquanta corones, aleshores jo feia veure que no tenia canvi, tot i que en tenia les butxaques plenes, i continuava venent fins que el viatger saltava al tren i amb els colzes s'obria camí cap a la finestreta per estirar el braç a fora mentre jo, abans que res, a poc a poquet em desempallegava del pot de salsitxes i feia dringar les monedes a la butxaca, el viatger cridava que em podia quedar els diners menuts, però que mirés sobretot de tornar-li els bitllets, i jo, amb tota la calma del món, buscava els bitllets a la butxaca, el ferroviari ja xiulava quan jo els treia pausadament, així que el tren arrencava, em posava a córrer i quan el tren ja anava a plena marxa, jo aixecava el braç, de manera que el viatger abocat per la finestreta tenia els bitllets a frec; alguns s'abalançaven de tal manera que els altres viatgers els havien d'agafar per les cames; una vegada, fent aquest número, un dels viatgers s'havia clavat un cop al cap amb el pal, però llavors els dits ja s'allunyaven i jo em quedava allà, esbufegant com una locomotora i amb el braç estès, amb els diners a la mà, diners meus perquè els viatgers no tornaven gairebé mai per reclamar el canvi; d'aquesta manera començava a fer guardiola, cada final de mes comptava amb uns quants cents de corones, un dia vaig

arribar a tenir-ne mil, però com que cada matí a les sis i cada vespre abans d'anar a dormir el patró venia a comprovar si m'havia rentat els peus i si a les dotze tocases ja era al llit, em vaig veure obligat a desplegar la tàctica de no sentir res però sentir-ho tot al meu voltant, i de no veure res però veure-ho tot, principalment veia l'ordre i la disciplina que el patró havia establert, i la seva satisfacció sempre quan estàvem com gat i gos; afigureu-vos que la caixaera anés al cinema amb un dels cambrers: això li hauria valgut un acomiadament segur! També començava a conèixer els clients fixos que tenien una taula reservada, cada dia havia de rentar els seus gots, cadascú hi tenia el seu número i el seu signe, hi havia un got amb un cérvol, un altre amb violetes o amb un poblet, hi havia gots quadrats i panxuts, una gerra de terrissa amb les lletres HB, que provenia de molt lluny, de Múnic, la companyia fixa venia cada vespre: el notari, el cap d'estació, el jutge, el veterinari, el director de l'escola de música i l'industrial Jína, jo els ajudava a treure's i a posar-se l'abric, quan repartia la cervesa, havia de servir cada got al seu amo, i em quedava meravellat en veure com aquells rics perdien un vespre rere l'altre discutint si als afores de la ciutat hi havia una passarel·la, al costat de la qual, feia trenta anys, hi havia hagut un xop: un deia que abans no hi havia cap passarel·la, en canvi el xop sí, un altre deia que mai no hi ha hagut cap xop ni cap passarel·la, només un tauló amb una barana... i amb aquesta conversa que feia bullir les pedres es divertien tot el vespre, els d'una banda de la taula cridaven que hi havia una passarel·la, però no pas un xop, els de l'altra els tornaven la pilota afirmant que hi havia hagut un xop, però mai cap passarel·la, i al capdavall

tothom estava més alegre que unes pasqües: cridant i havent-hi raons la cervesa passava millor; un altre vespre s'encenien per discernir quina era la millor cervesa de Bohèmia, un deia que la de Protivín, un altre que la de Vodňany, un tercer que la de Pilsen, un quart que la de Nymburk, es barallaven i cridaven, però en el fons s'estimaven, i si baladrejaven era per fer alguna cosa, per matar el temps, per passar el vespre d'alguna manera... O encara un altre dia, mentre jo els servia les seves gerres de cervesa, el cap d'estació es va inclinar i va dir en veu baixa que havien vist el veterinari amb les senyorettes de can Paradís, que s'havia quedat amb Jaruška, aleshores el director de l'institut va dir xiuxiuejant que sí que hi havia estat, el veterinari, però no pas el dijous, sinó el dimecres, i no pas amb Jaruška sinó amb Vlasta, i es van passar aquell vespre parlant de les senyorettes de can Paradís i dels qui hi anaven i els qui no hi havien anat mai, jo sentia tot el que deien, però tant me feia, no em capficava per beneiteries com ara si a la rodalia de la ciutat hi havia hagut un xop o una passarel·la o només un xop sense passarel·la o només una passarel·la sense cap xop, o si era millor la cervesa de Bráník o la de Protivín, jo no volia veure ni sentir res, l'única cosa que m'hauria agradat era visitar aquella casa de can Paradís. A partir d'aleshores feia més números que mai, venia salsitxes calentes amb la meta ben clara de poder anar un dia a can Paradís, per això vaig aprendre de plorar a l'andana i, petitó com era, els viatgers feien un gest de deixar-ho córrer i em deien que em quedés el canvi; es pensaven que era un orfe. Vaig idear un pla de batalla: un dia, un cop el meu patró hagués comprovat que jo tenia els peus nets, saltaria per la

finestra de la meva cambra i faria cap a can Paradís. A Praga Ciutat Daurada, aquell dia va començar d'una manera molt salvatge. Una mica abans de l'hora de dinar s'hi va entaular una colla de gitanos, anaven tots mudats i, com que eren calderers, tenien cèntims i demanaven els millors plats, sempre que demanaven més plats ensenyaven els diners. El director de l'escola de música seia a la vora de la finestra i llegia un llibre, però com que els gitanos parlaven a crits, es va canviar a una taula al mig del restaurant i continuava llegint, aquell llibre devia ser molt interessant perquè el director no parava de llegir ni mentre es traslladava d'una taula a l'altra, llegia quan s'inclinava per seure, llegia i amb la mà palpava la cadira. Mentrestant jo rentava els gots dels clients fixos, els mirava a contrallum, tenia poca feina perquè era a última hora del matí i hi havia pocs clients que havien demanat plats senzills, una sopa i un estofat; els cambrers sempre havíem de fer veure que estàvem enfeïnats, per això jo netejava sobre net i els cambrers posaven ordre en els coberts ja ordenats... I quan mirava a contrallum un got que deia Praga Ciutat Daurada, vaig veure per la finestra un grup de gitanos amb pinta de mala llet que corrien cap al nostre restaurant, cap a Praga Daurada; al passadís devien haver tret els punyals i el que va passar després va ser esgarrifós: es van plantar davant dels gitanos entaulats, però aquests com si els haguessin estat esperant, van fer un bot, van agafar les taules del restaurant per posar-se-les a tall de cuirassa, però tot i això dos d'ells no van trigar a caure de bocaterrosa amb un punyal clavat a l'esquena, i els del clan dels punyals vinga punxar i vinga omplir de talls mans i taules i tot el que se'ls posava a tret.

Totes les taules estaven plenes de sang, però el director de l'escola de música continuava llegint el seu llibre amb un somriure als llavis, i els llamps de la tempesta gitana queien no al seu voltant sinó al seu damunt, tenia el cap i el llibre ensangonats, dues vegades van clavar una punyalada a la seva taula, però el senyor director continuava llegint com si res, tan tranquil; jo mateix m'havia amagat sota el taulell i de quatre grapes m'arrossegava cap a la cuina, els gitanos xisclaven, els punyals espurnejaven, semblaven mosques de color metàl·lic, zas-zas, volaven a través de Praga Daurada; finalment els gitanos van recular cap a la porta i en un tres i no res van escampar la boira, s'entén que sense pagar, deixant darrere seu totes les taules ensangonades, dos homes a terra, dos dits, una orella i un tros de carn tallats d'un cop; algú va cridar el metge perquè intervingués els apunyalats i identificués els bocins: un cop allí va comprovar que el tros de carn l'havien tallat del múscul del braç; i, durant tot aquell temps, el director va continuar llegint el seu llibre amb el cap entre les mans i amb els colzes repenjats a la taula, totes les altres taules estaven arrambades a la paret vora la porta de sortida, aquelles taules formaven una barricada que havia dissimulat la fugida dels gitanos, i al patró, vestit amb la seva armilla blanca, aquella amb el dibuix d'abelles, no se li acudia fer res de millor que plantar-se davant del restaurant, aixecar les palmes i lamentar-se als clients que venien, quin greu que em sap, però ens ha passat un incident i no tornarem a obrir fins demà. Jo vaig quedar encarregat de les estovalles xopes de sang i plenes de ditades, havia de portar-les al pati i encendre foc a la caldera gran, la dona de fer feines i la de rentar

plats havien de fer dissabte, posar les estovalles en remull amb aigua bullent, jo les havia d'estendre, però no arribava a la corda, així que les estenia la dona de rentar plats, jo li allargava les estovalles escorregudes mentre ella es feia un panxó de riure perquè jo li arribava només a l'alçada del pit, i em prenia el número: em posava els pits a la cara, fent veure que era sense voler, primer un pit i després l'altre, quan me'ls col·locava als ulls, el món s'enfosquia i feia una olor que hi cantaven els àngels, després la noia s'inclinava per agafar unes altres estovalles del cabàs i jo veia la ratlla entre els pits que es balancejaven, i quan s'incorporava els pits es tornaven a posar fermes, i les dones em deien, què, fillet, quants anyets tens? Ja has complert els catorze? Caram! Al capvespre bufava una mica d'oreig i les estovalles s'inflaven i formaven una mena de paravent, com els que posem al restaurant quan volem aïllar unes nocces o un banquet; jo ja ho tenia tot endreçat i el restaurant tornava a estar net i lluent i ple de clavells, cada dia teníem un cistell ple de flors del temps, i vaig fer com si me n'anés a dormir, però després, quan tot estava capbussat en el silenci i només se sentia el clapoteig de les estovalles que semblaven enraonar entre elles i l'aire estava ple de converses de mussolina, vaig obrir la finestra i vaig rellicar cap avall; obrint-me camí entre les estovalles vaig arribar fins a la porta i vaig saltar el mur. Vaig enfilat un carreró i, avançant de fosca en fosca entre fanals i evitant els vianants nocturns, al capdavant vaig arribar a la cantonada des d'on es veia el rètol verd que deia Paradís; m'hi vaig quedar una estoneta per prendre alè, de les entranyes de l'edifici arribava el rebombori del piano mecànic, i vaig agafar coratge per entrar:

al passadís hi havia una finestreta, tan alta que em vaig haver de posar de puntetes, a dintre hi seia la senyora Paradís i em va preguntar, què desitja, senyoret?, i jo vaig contestar, m'agradaria divertir-me, així que em va obrir la porta, a dintre seia i fumava una noia jove amb els cabells com un glop de nit, pentinats molt amunt, i em va fer la mateixa pregunta: què desitja? Li vaig dir, voldria sopar, i ella em va preguntar si volia passar al restaurant, jo em vaig tornar vermell i li vaig dir, no, no, voldria sopar en un reservat; ella em va mirar llargament i va deixar anar un xiulet, i em va preguntar, la seva pregunta era sobrerera perquè coneixia la resposta per endavant, i amb qui? La vaig assenyalar dient: amb vostè. Brandant el cap, em va agafar de la mà i em va portar a través del passadís fosc amb llums vermells; després va obrir la porta d'una habitació amb un sofà, una taula i dues cadires entapissades de vellut; la llum sortia de darrere de la cortina i queia del sostre avall talment les branques del ploraner; un cop assegut vaig palpar els diners per sentir-me amb més força i vaig dir, oi que soparà amb mi? Què voldria beure?, ella va dir que xampany, vaig fer que sí amb el cap i ella va picar de mans, va comparèixer un cambrer amb una ampolla, la va destapar, després se la va emportar darrere de la cortina per omplir-hi les copes; jo bevia xampany, les bombolles em pujaven al nas i em feien esternudar, la noia bevia un got rere l'altre, després em va dir el seu nom i va declarar que tenia gana, jo vaig dir, au, que portin el millor que hi ha a la casa, ella va dir que l'encantaven les ostres, que en tenien de fresques, així doncs vam menjar ostres, acompanyades amb una altra ampolla de xampany; la noia em va començar a acariciar els cabells i em

va preguntar d'on era, jo vaig dir que d'un poble tan petit que fins l'any passat no havia vist mai carbó, això li va fer gràcia i em va dir que em posés còmode, jo tenia calor, però només em vaig treure l'americana, ella també tenia calor i em va preguntar si em faria res que es tragués el vestit, jo la vaig ajudar i li vaig deixar el vestit ben endreçat sobre la cadira, ella em va descordar la bragueta i en aquell moment jo estava convençut que el Paradís era un lloc no bo ni fantàstic sinó paradisiac, em va agafar el cap i me'l va prémer entre els pits perfumats, vaig tancar els ulls i m'hauria agradat adormir-me enmig d'aquella aroma tan bonica i aquelles formes i aquella pell tan suau, ella em posava el cap més avall i jo li olorava la panxeta mentre ella respirava, tot plegat era tan bonic, i amb més raó encara perquè estava prohibit, jo ja no desitjava res més que això, sí, cada setmana estalviaria vuit-centes corones venent salsitxes calentes perquè ara tenia una meta bella i noble; el meu pare m'acostumava sempre a dir que mentre tinguéssis un objectiu, viuria bé, perquè tindria un motiu per anar tirant. I vaig veure que encara no s'havia acabat, en silenci, Jaruška, aquest era el seu nom, em va treure el pantaló i els calçotets i de sobte vaig sentir els seus llavis al baix ventre; vaig pensar en totes les coses que podrien passar al Paradís i vaig començar a tremolar en tot el cos i bruscament em vaig arraulir com un cuc dient: què és això, Jaruška, què fa? Però semblava que ella volia fer-me perdre l'oremus completament: em va prendre a la boca, jo volia apartar-la, però ella semblava com si no hi fos tota, movia el cap cada vegada més de pressa, jo ja no la rebutjava, em vaig estirar i l'agafava de les orelletes, sentia com tot vessava de mi, quina diferència,

ara que una noia amb els cabells bonics i amb els ulls tancats m'ho bevia fins a l'última gota, i quan m'ho feia sol, al soterrani, llançant la porqueria entre el carbó amb fàstic, o al llit, recollint-la en un mocador... Jaruška es va aixecar i va dir amb veu lànguida, i ara farem l'amor... però jo estava massa sobreexcitat i las, així que em vaig resistir declarant: tinc gana, vostè no? I com que tenia set, vaig agafar el got de Jaruška, ella m'ho volia impedir, però ràpidament vaig fer un glop i desencisat vaig apartar la copa: no era xampany sinó llimonada, que jo pagava a preu de xampany, i així vaig descobrir com es feien les coses; a mi que no em vinguin amb orgues: rient vaig demanar una altra ampolla, de xampany de debò, i quan el xampany em va pujar, em vaig agenollar per posar el cap a la falda de la noia i amb la llengua li esborrifava aquells pèls tan bonics; com que pesava molt poc, em va agafar per les aixelles i em va col·locar damunt d'ella, es va obrir de cames i jo, per primera vegada, vaig entrar dins d'una dona: va anar com una seda, ella em premia contra el seu cos i em deia a cau d'orella que aguantés al màxim, però jo em vaig moure només un parell de vegades i la que feia tres vaig esquitxar dins la carn tèbia; ella va arquejar l'esquena fent el pont, tocant el sofà amb els cabells i amb els peus, fins a l'últim moment, quan ja estava tot tou, jo jeia sobre l'arc del seu cos i llavors em vaig apartar per posar-me al seu costat. Ella respirava, es va ajeure també i sense mirar-me va passejar la mà per la meva panxa i per tot el cos... I ja era hora de vestir-me, de dir adeu i de pagar, el cambrer ho va comptar tot i em va allargar el compte de set-centes vint corones, quan me n'anava vaig donar dues-centes corones a Jaruška; un cop al

carrer, em vaig allunyar una mica per repenjar-me en una paret, i així em vaig quedar, somiant les coses que acabava de veure per primera vegada en una d'aquelles cases màgiques plenes de noies, i em vaig dir, apa, que això et serveixi de llicó, hi tornaràs demà mateix a fer el senyor, i és que els havia deixat tots amb un pam de nas, entrant com un poca cosa que ven salsitxes a l'estació i sortint com qualsevol dels notables de la ciutat que s'entaulaven cada vespre a Praga Ciutat Daurada...

L'endemà veia el món amb uns altres ulls; pagant, sant Pere canta: els diners em van obrir no solament la porta del Paradís, sinó també del respecte, més tard vaig recordar com la senyora Paradís; quan va veure que llançava alegrement enlaire dos bitllets de cent corones, va voler agafar-me la mà per besar-la, em pensava que volia saber l'hora i que buscava un rellotge que jo encara no tenia; però el petó no anava dirigit a mi, un petit grum de Praga Daurada, sinó a les dues-centes corones, als meus diners en general, a les mil corones que tinc amagades sota el matalàs, als meus diners que guanyo cada dia venent salsitxes calentes a l'estació. Al matí em van enviar a buscar flors; quan tornava amb el cistell vaig veure un vellet que s'arrossegava de quatre grapes buscant una moneda que li havia caigut, i com que amb les mans palpava en la pols i segurament no hi veia gaire, li vaig dir, ei! què busca, avi? Va contestar que havia perdut una moneda de vint cèntims i jo vaig esperar que passés més gent per allà, vaig agafar un grapat de monedes i el vaig llançar enlaire; tot seguit vaig agafar les nanses del cistell per anar-me'n i quan vaig tombar-me un cop a la cantonada, vaig veure unes quantes

persones que s'arrossegaven per terra, cadascú feia veure que les monedes li havien caigut a ell i les volia recuperar davant dels nassos dels altres, xisclant, escopint i traient les urpes com si fossin el gat amb botes; davant d'aquell espectacle em vaig fer un panxó de riure perquè vaig veure ben clar què és el que mou la humanitat, què treu la gent de polleguera i de què és capaç el gènere humà per tal d'aconseguir unes quantes monedes. De tornada amb les flors vaig veure una colla de gent davant del restaurant, vaig pujar a una habitació del primer pis i, abocant-me, vaig llençar un grapat de monedes de tal manera que caiguessin no directament al costat de la gent sinó una mica més enllà. Llavors vaig baixar i, mentre tallava els clavells que acabava de portar, els col·locava un a cada gerra i els guarnia amb dues branquetes d'esparreguera, contemplava la gent que s'arrossegava de quatre grapes en la pols recollint les meves monedes, arrencant-se-les a esgarripades i tirant-se en cara penjaments i crits... I aquella nit i totes les nits següents somiava el mateix; fins i tot de dia, mentre netejava sobre net per fer veure que feinejava i mirava a través dels gots la plaça i la tronada columna de la pesta, el cel i els núvols, un somni em perseguia: volava damunt de les ciutats i els pobles, tenia una butxaca enorme, infinita, en treia grapats plens de monedes i les escampava per les vores, com si sembrés blat; ningú no es podia resistir, tothom s'ajupia per recollir els cèntims, donant-se cops de cap i picant-se les crestes, aleshores jo continuava el meu vol, treia més calés de la butxaca i pataplaf!, les monedes dringaven i rodolaven a les esquenes dels vianants; tenia el poder d'entrar volant a l'interior dels trens i dels tramvies i crac!, engegava

els quartos per terra: el vagó es convertia en una olla de grillons, tothom s'inclinava i s'ajupia i vingia clavar cops de colze, fent veure que era a ell a qui havien caigut aquells diners... Aquesta mena de somnis m'animaven: com que era baixet, tenia el coll curt i el coll de cel·luloide de la camisa que ens obligaven a portar en la feina em feia mal i per evitar aquell martiri anava sempre amb el cap ben dret, havia après fins i tot a mirar de ben amunt i, com que no podia acotar el cap sense que el coll de la camisa em segués la carn, m'inclinava amb tot el cos i així anava pel món, amb el cap tirat enrere, els ulls mig aclucats i mirant-m'ho tot amb cara de menyspreu, com si me'n mofés, com si res no fos digne de la meua atenció, i tothom, fins i tot els clients, es pensaven que jo era una criatura amb molts fums; les plantes dels peus les tenia sempre roents com dues planxes: m'estranyava que les sabates no se'm fessin cendres, tant em cremaven les plantes dels peus; a vegades, sobretot a l'andana de l'estació, estava tan desesperat que m'abocava aigua glaçada dins les sabates, però a penes em sentia alleujat una estoneta de res, fora d'això em rosegava la dèria de treure'm les sabates, córrer cap al torrent i submergir-hi els peus dins l'aigua, però em limitava a abocar sífó a les sabates, algunes vegades m'hi ficava un bocí de gelat, i començava a entendre per què a la feina tots els cambrers portaven les sabates més velles, les més rònegues, les més ronyoses, les que no portaria sinó un drapaire, perquè només amb unes sabates així es podia aguantar d'estar dret i caminar tot el dia; de fet tothom, les dones de fer feines i la caixaera, tothom patia de les cames, i amb raó, cada vespre quan em treia les sabates, tenia les cames brutes fins

als genolls, com si tot el dia rondés no pas damunt parquet i catifes, sinó a través del sutge; aquesta era l'altra cara de la moneda de tots els mossos i de tots els cambrers i de tots els *maîtres* del món sencer: d'una banda fet un petimetre, tot mudat, camisa emmidonada amb coll blanc com la neu, i de l'altra, cames negres com el carbó, com les d'un empestat... però a despit de tots els mals del món no deixava mai d'estalviar per poder tenir una noia diferent cada setmana; la segona noia de la meua vida va ser rossa: quan em van preguntar què desitjava, vaig dir que volia sopar, però de seguida vaig afegir que havia de ser en un reservat, i quan em van preguntar amb qui, vaig assenyalar una rossa, així que aquella vegada va ser una noia amb els cabells clars que em va enamorar; la vetllada que vaig passar amb ella va ser encara més bonica que la primera, tot i que la primera havia estat inoblidable. No deixava de sentir el poder dels diners, demanava xampany, però el tastava abans, la noia havia de beure'l amb mi, ja no permetia que em servissin xampany i a ella llimonada. Ajagut tot nu amb la rossa al costat em va passar pel cap una idea: vaig aixecar-me per prendre una peònia de la gerra i, arrencant-ne els pètals, vaig guarnir amb ella el ventre de la noia, i el mateix vaig fer amb totes les peònies que hi havia, feia tan bonic que em vaig quedar meravellat, la noia es va aixecar sobre els colzes per mirar-se el ventre, però els pètals queien; dolçament la vaig tornar a estirar i vaig despenjar el mirall de la paret perquè també ella pogués admirar la bellesa de la seva panxeta entapissada amb pètals de peònies; vaig dir, cada vegada que vingui, li guarniré la panxeta amb flors, serà esplèndid, i ella va respondre que per causa de

les flors s'havia enamorat de mi, que mai ningú no havia pensat a retre un homenatge com aquell a la seva bellesa, jo li vaig dir, per Nadal arrencaré branques d'avet i l'embelliré, com serà de bonic!, ella va opinar que amb galzeran faria encara més goig, i que hauria de fer posar un mirall damunt del sofà, al sostre, per veure'ns ajaguts junts, i sobretot per poder admirar la seva bellesa nua, coronada amb un ram de flors al voltant del borriçol, amb un ram que canviaria d'aspecte d'acord amb les estacions i els mesos, sempre fet amb flors de temporada, va sospirar, quina delícia, estar ornada de margarides, de campanetes, de crisantems, de dàlies i de fulles tardorenques multicolors... quan m'aixecava, estava al setè cel i em sentia engrandit; a l'hora de sortir li vaig voler donar dues-centes corones, però ella me les va tornar, així que les vaig deixar sobre la taula i me'n vaig anar, vaig allargar un bitllet de cent per la finestreta a la senyora Paradís, ella es va inclinar per agafar-lo sotjant-me a través de les ulleres... i em vaig capbussar en la nit, en la foscor dels carrerons, el cel estava cobert d'estels, però jo no veia res més que lliris de la vall, violetes, pensaments i narcisos al voltant del ventre de la noia rossa, cada vegada estava més extasiat davant de la idea de guarnir amb flors una bonica panxeta de noia amb un turonet de pèls enmig, com si adornés un plat de pernil amb fulles d'enciam; caminava xino-xano vestint mentalment la nuesa de la rossa amb pètals de tulipes i de lliris, i somreia pensant que amb els diners es pot comprar no solament una noia que fa goig sinó també la poesia. L'endemà al matí, mentre estàvem tots plantats sobre la catifa i el patró controlava si dúiem les camises netes i si no ens faltava cap botó, i acabava

la revista amb el seu habitual Bon dia senyores, bon dia senyors, jo no treia els ulls dels davantals blancs de la dona de fer feines i de la dona de rentar plats, fins que la dona de fer feines em va estirar l'orella per haver-la mirada tan fixament, i vaig comprovar que cap d'elles no es deixaria adornar la panxa ni amb margarides ni amb peònies, ni amb branquetes d'avet (ves, home! com un cérvol rostit!), i de galzeran ja no cal ni parlar-ne... com sempre, rentava els gots i a través d'ells mirava per la finestra les meitats de cintura cap amunt de persones que es movien, i repassava mentalment totes les flors estiuenques, les treia del cistell i les col·locava o bé senceres o bé només els pètals sobre la panxeta de la magnífica rossa de can Paradís, ella jeia panxa enlaire i s'obria de cames, li guarnia també les cuixes i quan les flors relliscaven, les hi enganxava amb cola i les clavava amb un clau o amb una xin-xeta, tot això imaginava mentre rentava els gots, ningú no volia fer aquella feina, en canvi jo m'ho passava pipa, xip-xap, xipollejava l'aigua amb el got, després me'l portava a l'ull com per veure si estava net, però de fet mirava a través del got i pensava en totes les coses que faria al Paradís, i quan se'm van acabar les flors dels prats i dels boscos, em vaig entristir: què faré a l'hivern? Però de seguida vaig deixar anar una rialla feliç, perquè les flors a l'hivern són encara més precioses, compraria azalees i begònies i si calgués aniria a Praga a buscar orquídiades, o m'hi quedaria a viure, a Praga, també hi trobaria feina en un restaurant, i durant tot l'hivern tindria flors a cor què vols... s'acostava l'hora de dinar i jo parava les taules i servia llimonada i grosella i cervesa, i quan el restaurant era ple a vessar i tots anàvem de bòlit, es va obrir la porta

i va entrar la rossa bufona del Paradís, tancà la porta i va seure; va treure un sobre de la bossa de mà i es va quedar mirant al seu voltant; jo em vaig ajupir com per cordar-me una sabata i el cor em batejava sobre el genoll, tot seguit el *maître* se'm va plantar al davant per ordenar-me que tornés de seguida al menjador, jo vaig fer que sí amb el cap i tenia la sensació com si el genoll i el cor s'haguessin intercanviat de lloc, ning-ning, sentia els batecs, però a l'últim vaig fer el cor fort i em vaig aixecar, estirant el cap al màxim i, amb un tovalló sobre el braç vaig anar cap a la senyoreta a demanar-li què desitjava. Veure'l a vostè i una grosella, va dir, i jo la imaginava amb un vestit de pètals de peònies, les peònies la cenyien tota sencera i jo em vaig tornar vermell, talment com una peònia; això sí que no ho hauria esperat mai, els meus diners no hi tenien res a veure, això era gratis; vaig anar a buscar una safata plena de gots de grosella i amb la safata a la mà vaig veure que en el sobre hi havia les dues-centes corones i aleshores la rossa em va mirar de tal manera que els genolls em van fer figa, la safata va tremolar i un dels gots va relliscar, s'inclinà i es vessà a la falda de la noia; en un tres i no res van venir el patró i el *maître* per abocar excuses a dojo, el patró em va estirar l'orella i la retorçà, però no ho havia d'haver fet perquè la rossa va cridar per tot el restaurant: Amb quin dret fa això? I el patró: Li acaba d'embrutar el vestit i jo hauré de pagar la tintoreria... I ella: Per què es fica on no el criden? Jo no li he reclamat res, amb quin dret humilia aquest home davant de tothom? I el patró, melosament: Li ha fet malbé el vestit... tots els clients havien interromput els seus àpats i paraven l'orella, i ella va exclamar: I a vostè què li importa? Li prohibeixo fer aquesta

mena de coses! Miri! I va agafar una gerra de grosella i se la va abocar tota sencera sobre el cap i els cabells, i una altra i una altra, fins que va quedar completament xopa de grosella i coberta de bombolles de gas, va engrapar l'última gerra i se la va abocar a l'escot dient: El compte!... i se'n va anar, amb el perfum de grosella planant darrere seu com un vel, vestida de pètals sedosos de peònies i envoltada d'abelles; el patró va agafar el sobre de la taula i em va ordenar: Corre, dona-li això, s'ho ha deixat aquí... un cop fora, la vaig veure a la plaça, semblava una parada de pastissos de festa major, plena de vespes i d'abelles, ella no oposava cap resistència perquè li xuclessin el suc dolç que formava la seva segona pell, com el vernís en els mobles o en els vaixells, i jo em menjava amb els ulls el seu vestit de peònies, li vaig allargar les dues-centes corones, però ella me les va tornar dient que la nit anterior me les havia descuidades... I va afegir que aquell vespre no deixés d'anar al Paradís a veure-la, perquè havia comprat un preciós ram de roselles... i jo veia que al sol la grosella se li havia assecat en els cabells, que els tenia emplastrats i encarcerats com un pinzell quan el pintor s'oblida de netejar-lo amb aiguarràs, no treia els ulls del seu vestit que se li havia enganxat al cos per causa de la beguda ensucrada i m'imaginava que se l'hauria d'arrenicar com un vell cartell, com el paper de la paret... però tot això rai, el que em va deixar esbalaït va ser el fet que la noia parlava amb mi d'aquella manera, que jo no li feia por, que em coneixia millor que els del restaurant, que segurament em coneixia millor que jo mateix... Aquell vespre el patró em va dir que necessitava la meva habitació de la planta baixa per eixamplar la bugaderia,

que havia de traslladar les meves coses al primer pis. Vaig dir, podem esperar fins demà, no? Però el patró em va mirar llargament i jo vaig adonar-me que sabia que hi havia gat amagat, per això m'havia de traslladar de seguida, i em va tornar a recordar que a les onze havia de ser al llit, que responia de mi tant davant dels meus pares com davant de la societat, que per poder treballar tot el dia, un mosso havia de dormir tota la nit...

Els clients que més m'estimava eren els viatjants. No tots, perquè també n'hi havia que tenien algun negoci ben poca-solta, com els que comerciaven amb quincalla. El meu predilecte era un viatjant tan gras que quan el vaig veure per primera vegada, vaig córrer de dret a buscar el patró: Què passa?, va dir espantat. I jo vaig fer, senyor patró, hi ha un home de pes. Així que el va anar a veure, i sí, sí, mai en la vida no havia vist un home tan gras com aquell; el patró em va omplir de lloances per ser tan viu i va triar per a l'home obès una cambra especial, en la qual dormia cada vegada que tornava, amb un llit especial sota el matalàs del qual hi havia dos llistons, que el noi dels encàrrecs va reforçar encara amb quatre pilons. Doncs aquell home gras va fer a casa nostra una entrada triomfal: el seu criat portava alguna cosa feixuga a l'esquena, tenia pinta de camàlic d'estació, aquell criat, i la cosa que traguava semblava una màquina d'escriure i devia pesar com un mort. Al vespre, havent sopat, i aquell viatjant sopava de la manera següent: llegia la carta com si no s'acabés de decidir i després deia: porti-m'ho tot, tret dels ronyons al vi blanc, un plat rere l'altre, sempre quan estigui a punt d'acabar un plat, porti'm el següent, i així fins que no